

In vogelvlucht het verhaal:

In veel tehuizen is het nog zo dat de bewoner dient te passen in het geheel van normen, waarden en gewoontes van de verzorgenden en van de protocollen van het tehuis. Daarbij hanteert elke verzorgende de eigen normen en waarden, wat soms een verademing is en soms een ijzeren wet.

De aanpassing hieraan, die van de bewoner moet komen, is ongeacht of het deze mens schaadt.

Wel, denkt u; Je oriënteert je toch vooraf op een tehuis en als het niet past bij jouw waarden en normen, dan zoek je toch verder?

Ja, zeker! Alleen wat in de brochure staat, bleek niet de dagelijkse realiteit. Aanwezig zijn bij het mdo¹ mocht, aldus de brochure. In de werkelijkheid werd dit niet toegestaan. Tijdens een rondleiding werd gezegd dat kalmerende middelen zoals haldol e.d. "al lang" niet meer gegeven worden, dat was uit de tijd. In werkelijkheid werden wel degelijk kalmerende middelen gebruikt.

Bewoonster, mijn moeder, kampt met jeugdtrauma dat in déze levensfase geactiveerd is, of terwijl; naar boven kwam. Dochters hebben kans gezien –op basis van mijn professionele kennis- om hun moeder te verschonen terwijl ze haar blijven zien en horen in haar beleving van trauma. Respectvol en eerbiedwaardig voor deze mens, ongeacht de dementie.

De persoonlijke verzorging in het tehuis gaf problemen, maar dit is maanden verborgen gehouden door het tehuis. Op alle niveaus. Op enig moment bleek zelfs dat het personeel een "spreekverbod/zwijgplicht" was opgelegd. Men mocht er niet met deze dochter over spreken.

Deze dochter was echter ook mentor van haar moeder, dus het tehuis heeft hier in feite al grote misstappen gezet. Achteraf bleek dat mijn moeder door 3 m/v werd vastgehouden om haar te verschonen. Toen er op enig moment een verzorgende binnen kwam, kroop mijn moeder van angst op haar bed, tegen de muur. Dat is een beeld dat raak je niet zomaar kwijt.

Op enig moment wilde het tehuis deze bewoonster Midazolam geven, om de verzorging voor haar en de medewerkers rustiger te laten verlopen. (*Men benoemde niet: "wij moeten uw moeder met 3 m/v vasthouden, want anders gaat zij slaan of schoppen". Hetgeen zij overigens nooit in de thuissituatie heeft gedaan!*)

Midazolam, zo vertelde men, zou een kort-werkend rustgevend middel zijn.

Waar denkt u aan, bij kortwerkend? 30 á 45 minuten? Ja, ik ook.

Kort-werkend bleek dat mijn moeder vier uur buiten westen was en daarna circa vier uur amper "aanwezig". *Sociaal contact wordt ontnomen op die manier en ze at of dronk niet in die uren.* Men vond –en vindt- het normaal om iemand zo lang buiten kennis te brengen, voor een verschoningsmoment.

Er werd niet opgemerkt dat zij al die uren niet at of dronk.

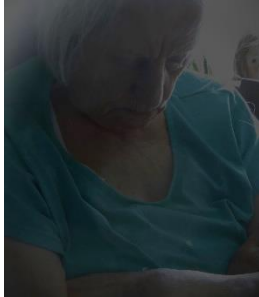
Op deze manier wordt iemand het leven ontnomen en in feite versneld de dood in geholpen.

---

¹ Multidisciplinair overleg

Midazolam wordt overigens ook gegeven bij onrust als gevolg van een gebroken heup. *Dus: als dit uw naaste gegeven wordt, vraag u dan af of dit is wat uw naaste nodig heeft, of wat u wilt? Je hoort geregeld dat ouderen overlijden t.g.v. een gebroken heup. Als ze Midazolam krijgen kan dit te maken hebben met het langdurig geven van Midazolam.*

Er was geen nadenken over het feit dat de Midazolam voortdurend gegeven werd. Onnodig, maar zo houd je iemand rustig. Menig bezoeker van verzorging/verpleegtehuizen voor ouderen zal geregeld mensen voorover zien "hangen" of dat ze even aanspreekbaar zijn en dan weer "weg". Wellicht denkt u, of wordt u verteld, dat iemand "diep in de dementie zit". Nou nee, iemand wordt "onder zeil gehouden" door medicatie.

En het is helaas zo, dat veel verzorgenden dit niet beseffen. Het middel wordt voorgeschreven vanuit de staf. *(Specialist ouderen geneeskunde, of een seniorpleegkundige die dit (tijdelijk) mag voorschrijven, als er bijvoorbeeld geen arts is).*

Met déze medicatie in een dergelijke hoeveelheid wordt de mens een willoze pop waar anderen/verzorgenden mee kunnen doen wat ze willen/nodig achten. Ongeacht of het de wens is van de bewoner, diens familie of mentor!

Men vindt dit normaal in verscheidene verpleeg/verzorgingshuizen.

Ik had te maken met een specialist ouderengeneeskunde die het volstrekt gebruikelijk vindt om Midazolam –*een middel dat gegeven kan worden als iemand stervende is*- in te zetten als gedragsbeïnvloeding. Met een glimlach op het gezicht vertelde hij zelfverzekerd aan het CCE ²dat dit "heel gebruikelijk is".

Als mentor greep ik in.

Ik ging niet akkoord met deze hoeveelheid van deze medicatie.

Verontruste familieleden ontdekten later dat Midazolam in Amerika gebruikt wordt bij het voltrekken van het doodsvonnis en dat Midazolam in Coronatijd veelvuldig gebruikt werd in ziekenhuizen.

Ik zag hoe de ademhaling van mijn moeder niet-natuurlijk was, onder invloed van Midazolam. Haar ademhaling werd onrustiger; niet-gelijkmatig, het werd af en toe een zucht. Op het moment dat je iemands ademhaling zó beïnvloedt, beïnvloed je iemands leven. Daar mag (of dient) bij stil gestaan te worden. Want als je hiermee iemands léven beïnvloedt, ben je eigenlijk bezig dit leven te bekorten.

Als iemand stervende is: ja, dan kán dat – *(maar dat hóeft niet hé, zie pagina Midazolam)* maar niet een gezond iemand, die nog levenslust heeft, die de pech heeft dat het geheugen gaten vertoont. *Of is dit een onjuiste zienswijze van mij?* Is een diagnose vasculaire dementie

---

² Centrum voor Consultatie en Expertise

een niet-gecheckte aanname van "gezondheidszorg" dat de betrokkene wel dood mag? Vergeef me mijn directheid, maar als er zo onnadenkend/"vanzelfsprekend" gehandeld wordt mág ik enigszins zwart-wit redeneren om een punt duidelijk te maken.

De medicatie hoeveelheid werd aangepast, omdat ik er niet mee akkoord ging. Mijn moeder had overigens ook zelf aan mij laten weten dat ze dit niet wilde.

In welk (verpleeg)huis zou dit geloofd worden? Dat mijn moeder dit zelf aangaf? In welk (verpleeg)huis zou haar wil serieus genomen zijn? U begrijpt: ik heb niet benoemd dat mijn moeder dit zelf aan mij liet weten.

Enkele weken later werd ik verwacht bij de locatiemanager. Deze was niet te bereiken toen ik me zorgen maakte om mijn moeder én om de verzorgenden, maar nu werd ik binnen 48 uur verwacht.

De locatiemanager ging willens en wetens tegen wettelijke regels in (*wet zorg en dwang*) toen zij aankondigde dat de Midazolam weer omhoog zou gaan, per direct.

Daarop zocht ik contact met het LSR ³, -*waar ik netjes op geattendeerd werd door een andere medewerker*- . Het LSR stond mij vanaf dat telefoontje terzijde.

Als mentor werd ik grotendeels genegeerd in het tehuis; ik werd áchteraf geïnformeerd i.p.v. uitgenodigd aan de gesprekstafel. Ook al maakte ik duidelijk dat ik daarbij aanwezig wilde zijn, het werd grotendeels genegeerd. Niet altijd! Er was ook een beweging die leek op samenwerking en overleg, maar puntje bij paaltje was het weinig helpend voor mijn moeder. Het leek eerder pogingen mij om te praten of het welbekende: "pappen en nathouden van de familie" dan om werkelijk een beweging in te zetten ten behoeve van *geweldloze omgang met een vrouw met trauma en diagnose vasculaire dementie*.

Zo zouden specialistische medewerkers contact met mij opnemen: het gebeurde niet.

Zo zou ik aanwezig zijn als mijn moeder EMDR zou krijgen: het gebeurde niet.

Anders gezegd: waar ik mogelijkheden zag en zocht naar verbinding, werden vanuit de andere kant hindernissen gezien en onuitgesproken gold: een lastige dochter.

De medewerker van het LSR benoemde dat ik klokkenluider was. Ruim 1,5 jaar was het LSR buiten deze zorginstelling gehouden voor een bezoek. Nu kón het tehuis het LSR niet meer buiten houden, na mijn telefoontje voor hulp. Een deskundig iemand van het LSR, ervaren op het gebied van Non-Violent-Communication; hóe waardevol is dat. Ook voor zo'n tehuis, dat er netjes en zorgvuldig gecommuniceerd wordt! –ook door mij, overigens, al die tijd-

Ik zocht verbinding, zowel bij de medewerkers van de dagelijkse zorg, als bij de staf. Immers, de staf stuurt de medewerkers aan. En als de uitvoerenden geen kennis hebben van hoe om te gaan met trauma, begrijp ik ten volle dat dit dramatisch is voor zowel mijn moeder als voor de verzorgenden. Niet voor niets zette ik me keihard in om het de medewerkers zelf te mógen leren.

Het mocht niet. Er werd alleen gedacht in termen van midazolam en eigenlijk werd ik gezien als vreselijk mens die dit niet toestond, waardoor medewerkers geslagen of geschopt werden. Onwil om er anders mee om te gaan. Onwil om "ja" te zeggen, "graag": leer ons maar hoe we dit kunnen doen, zodat uw moeder makkelijker en zonder ellende wordt verschoond en onze medewerkers niet bang zijn. *Hoe is het mogelijk dat er op management en staf-niveau zó gedacht en aangestuurd wordt?* Er werd gevraagd of we een filmpje konden opnemen van

---

³ Landelijk Steunpunt (mede)Zeggenschap

een rustige, goedlopende verschoning van mijn moeder –*door mij*- zodat medewerkers op die manier konden leren.

Want de gebruikelijke videotraining voor verzorgenden, daar wilde niemand aan meewerken. Dus ook dat deden we, met hulp van enkele medewerkers die inmiddels oprecht positief betrokken waren, ze hadden zelfs lol in de omgang met mijn moeder! Ze maakte grapjes, gaf een kus of een aai, na een verschoning die zonder geweld (aan haar!) verliep.

Daarvoor was het zo dat veel medewerkers niet op mij zaten te wachten; een enkeling vond het wel oké, of zelfs leuk & prettig! Moeder en dochter “wonnen” een paar harten en dat kwam iedereen ten goede. Dochter was echter wel 26 uur per week –*onbetaald*- in het verpleeghuis. Niet alleen voor moeder, ook voor andere bewoners was ik vertrouwd. Ik hielp hen; initieerde activiteiten, ik hielp standaard mee met afruimen of afwassen na het avondeten, zodat de vaste personeelsleden hun handen vrij hadden voor andere zaken. Op stafniveau bleef er samenwerking met de hakken in het zand.

Er is geen vergoeding aangeboden voor mijn inzet, er is geen dank-je-wel uitgesproken voor die maanden dat ik daar extra rondliep en meehielp. Wel kreeg ik een grensoverschrijdende opmerking over mij, bij het bespreken van het gemaakte verschoningsfilmpje. “Grappig” bedoeld door een van de aanwezige stafleden, maar uitermate ongepast. Door omstandigheden had ik geen support op dat moment, dus niet iemand die ingreep. Ik focuste me op het filmpje en de inhoud t.b.v. de medewerkers die hiervoor gekomen waren; terwijl ik de ongepaste opmerking in stilte over me heen liet gaan.

Het CCE, dat door het verpleeghuis na bijna een half jaar geconsulteerd werd, heeft de tegenwerking en de leugens niet doorzien, óf men dacht het te kunnen veranderen door de locatiemanager voorzitter te maken van een werkgroep, waar ik deel van uit diende te maken vanwege het mentorschap.

Toen in een bijeenkomst, waarin besloten werd *door het CCE*, tot een werkgroep, ik aangaf twijfels te hebben omdat ik me niet langer veilig voelde om mij uit te spreken, was dit voor géén van de deelnemers (*stafleden, management, CCE-leden*) een moment van besef dat élke betrokkene zich veilig dient te voelen. Dat dit voorwaardelijk is.

“Ja maar”, zult u denken, “als u betere zorg wilde voor uw moeder, dan dóet u dat toch...dan gáát u toch in zo’n werkgroep?”

Logische gedachte! Echter mag u zich realiseren dat de kern was: de medewerkers dienden training te krijgen in hóe mijn moeder verzorgd kon worden, zonder grote problemen voor háár en voor de medewerkers. Ik was er 26 uur per week-naast mijn werk- en dan kwam nog de vraag of ik nog vaker zou kunnen komen.

Zoals mijn oudere broer terecht opmerkte: “ze proberen jou uit te putten”.

Mijn kennis en ervaring werd afgewezen; maar er zou een externe trainer komen om de medewerkers dit te leren. De noodzaak van een externe trainer was in april al erkend door het CCE.

Dáár ging het om, niet om een werkgroep om mijn moeder of mij beter te begrijpen. En als je haar vertrouweling (*dochter, na 7 jaar zorg thuis*) tevens haar mentor, die steeds vriendelijk, doch duidelijk en begripvol naar alle betrokkenen, stelselmatig onheus bejegt, zelfs zo dat ik een aanval van ademnood kreeg tijdens één van de bijeenkomsten met het CCE, dan dient

toch elke volwassene met een beetje hart én verstand te begrijpen dat het op geen enkele manier oké is als iemand zich te onveilig voelt om zich nog uit te spreken.

Er is geen beweging naar mij toe gemaakt, noch vanuit het CCE, noch vanuit het verpleeghuis (op staf en managementniveau) om het gevoel van onveiligheid om mij uit te spreken te onderzoeken of weg te nemen.

Een volgend overleg werd uitgesteld, vanwege de zomervakantie.

De trainster die de teamleden zou gaan trainen in omgang met mijn moeder, kon pas 4 weken later beginnen. With all do respect: dan mág ik vraagtekens zetten bij enig inlevend vermogen van de betrokkenen, al dan niet direct concluderen dat mijn moeders welzijn weinig prioriteit had.

Men vond (en vindt) dit normaal, anno 2022-2023.

Men vond en vindt het normaal dat er stagiaires zijn die meekrijgen dat je een bewoner mag vasthouden met 3 m/v.

Gelukkig hebben deze stagiaires stuk voor stuk een "draai" gemaakt in de omgang met mijn moeder en werden zij een heel welkome hulp tijdens verschoningsmomenten.

Ook zij kregen een lach, een grapje of een kus.

Inwendig heb ik zóveel gehuild van dit allemaal te moeten zien, te moeten beseffen en m'n diepste best blijven doen op een vriendelijke manier in het belang van mijn moeder, van de verzorgenden maar óók van andere bewoners. Want na mijn moeder komen er ongetwijfeld meer mensen met trauma. Die wellicht óók niet "weg gemaakt" willen worden met Midazolam.

De zomer gaat voorbij, de trainster is gestart.

Een fijne vrouw, kundig en –naast de medewerker van het LSR- de enige die mij terug geeft te hebben opgemerkt hoe verbindend ik bezig ben geweest en hoeveel waardering en erkenning ik aan de medewerkers van de dagelijkse zorg gaf.

Het is september, een overleg met de opgelegde werkgroep is gepland.

Echter nadat ik mijn moeder twee keer in één week aantrof met ongetwijfeld een hoge dosis Midazolam in haar lijf –*wat niet mocht en wat niet geregistreerd stond, dus niet "aantoonbaar" was*- heb ik haar uit het verpleeghuis gehaald⁴.

Familieleden hoorden mijn noodkreet en de handen werden ineen geslagen.

We hebben moeder meegenomen op vakantie.

Ruim een maand later is zij veilig en in vrijheid overleden.

---

⁴ Zie artikel: "Ik ben weggegaan, maar zij niet"

alle heiligen in de heerlijkheid
of the Saints who from their labours rest
by Ralph Vaughan Williams 1872-1958 ♣

1 Voor al - le heil - gen in de heer - lijk - heid
die U be - le - den in hun aard - se strijd,
zij uw naam lof, o Je - zus, te al - len tijd!
Hal - le - lu ja, hal - le - lu - ja!

2 Gij waart hun rots, hun burg en al hun macht;
Gij, Heer, hun loods en licht in storm en nacht;
Gij hebt uw pelgrims veilig thuisgebracht.
Halleluja, halleluja!

